

MEGHÍVÓ

Az SZTE Állam- és Jogtudományi Kara,
a SZAB Jogtudományi Szakbizottság Politikatudományi Munkabizottsága,
és a Nemzeti Közszerolálati Egyetem Nemzetbiztonsági Intézete

tisztelettel meghívja

BIZTONSÁG ÉS POLITIKA KUTATÁSI IRÁNYZATOK A XXI. SZÁZADBAN

c. konferenciára.

Időpont: 2025. május 20. 10:00 –17:45 óra

Helyszín: MTA SZAB Székház, I. emelet 110. terem (Szeged, Somogyi u. 7.)

PROGRAM

10:00 – 10:15: Köszöntő – Antal Tamás, tudományos és általános dékánhelyettes (SZTE Állam- és Jogtudományi Kar)

10:15: Szekcióülések

10:15 – 11:45: 1. Szekció

Szekcióvezető: Révész Béla

Babos Sándor (NKE Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Katonai Nemzetbiztonsági Tanszék)

Biztonság és generációk

Az emberi generációk tekintetében folytatott kutatások főként munkaerőpiaci oldalról vizsgálják a különbségeket, a hasonlóságokat és fogalmaznak meg ajánlásokat elsősorban a fiatalabb nemzedékek integrálásának kérdéseiben. A jövő ilyen irányú kihívásai vonatkozásában ugyanakkor az állam szempontjából is fel kell tennünk a kérdést: a jövő munkavállalóinak milyen a viszonya az államhoz, a titkosszolgálatokhoz és a biztonsághoz?

Ha a következő generációk biztonságfelfogása lényeges eltérést mutat az elődökéhez képest, akkor ésszerű lenne vizsgálni azt is, hogy a jelenlegi szabályrendszerbe való erőszakos integrálás helyett az államnak kellene megváltoznia, mindezt úgy, hogy zavaros biztonsági fogalmaink mellett is az állampolgárok élete és adataink védelme továbbra is biztosított legyen.

Az előadás keretében bepillantást kívánok nyújtani a változás lehetséges irányainak természetébe és azok lehetséges következményeibe.

Mezei József (NKE Rendészettudományi Kar Polgári Nemzetbiztonsági Tanszék)

A magyar kémelhárítás feladatai a Helsinki Záróokmány 1975-ös aláírását követően

A hidegháborús évtizedekben a szembenálló felek komoly erőfeszítéseket tettek a másik gyengítésére, az egyértelmű katonai fölény megszerzésére, befolyási övezetük növelésére, illetve az ellenfelek ez irányú törekvéseinek akadályozására, amelyekben kiemelt szerep jutott a titkosszolgálatoknak.

Ezzel párhuzamosan a két világháború pusztító következményeire is tekintettel az európai országok az újabb konfliktusok megelőzése érdekében biztonsági célú együttműködések kialakítására is törekedtek. Az egyik ilyen kezdeményezés az Európai Biztonsági és

Együttműködési Értekezlet (EBEÉ) életre hívása volt 1973-ban. Magyarország is részt vett ebben a munkában, a zárónyilatkozatot maga Kádár János írta alá, aki beszédében pozitívan nyilatkozott az értekezlet eredményeiről és az aláírók közötti együttműködés jövőjéről.

Ezen körülmények alapján vélelmezhetnénk, hogy a Helsinki folyamat hatással lehetett az akkori magyar állambiztonsági szervek feladatellátására is. Előadásom ezen kérdéskörön belül a magyar kémelhárítás Helsinki utáni feladatellátásába enged bepillantást, megmutatva annak kétarcúságát.

Andrékó Gábor (NKE Nemzetbiztonsági Intézet)

Nemzetközi biztonság és diplomácia: Oroszország elszigetelésének kihívásai az ENSZ-ben és azon túl

Oroszország 2022. február 24-én indította meg Ukrajna elleni háborúját, amely nem csupán Európa biztonságát rengette meg, hanem globális biztonságpolitikai kihívássá vált. Az Egyesült Államok és szövetségesei példátlan szankciós és diplomáciai eszközökkel igyekeznek korlátozni Moszkva nemzetközi mozgásterét, az ENSZ-ben és más nemzetközi fórumokon sorra születtek a konfliktust elítélő határozatok. Mindezek célja nem csupán az orosz agresszió szankcionálása volt, hanem egy biztonsági környezet kialakítása is, amelynek alapjain a nemzetközi rend alapelvei megerősödhetnek.

Azonban a geopolitikai realitások és a nagyhatalmi érdekek összetett hálója megmutatta, hogy Oroszország teljes elszigetelése nem valósult meg. Egyes államok továbbra is fenntartják a gazdasági és politikai kapcsolattartást Moszkvával, ami rávilágít arra, hogy a szankciók és a diplomáciai intézkedések hatása korlátozott lehet. A tanulmány az ENSZ-ben elfogadott határozatok és azokhoz fűződő álláspontok elemzésén keresztül vizsgálja, hogy a nemzetközi közösség milyen mértékben tudta formálni Oroszország helyzetét a globális biztonsági struktúrában.

Balogh Péter (SZTE BTK Szociológia Tanszék)

A polarizálódás mint politikai biztonsági kihívás

Az előadás koncepcionális tekintetben annak értelmezésére vállalkozik, hogy milyen közvetlen és közvetett formában kerülhet egymással összefüggésbe a biztonság és a politika. Ennek keretében a biztonság mint közjószág biztosításának kérdésköre mellett az új évezred biztonsági kihívásainak szemszögéből tekintem át a politika világának szerepét, építve – egyebek mellett – a biztonság szektorális elméletére és a hibrid kihívások koncepciójára. Rávilágítok azon újabb – vagy éppenséggel újabbnak tűnő – mintázatokra, melyek a nyilvánosság mint a politika és a társadalom közötti közvetítő közeg működésében megjelentek, utalva mindenek előtt a biztonságiasítás és az úgynevezett post-truth korszak jellemzőire, a vélemények polarizálódására, a visszhangkamrák működésére, a dezinformáció jelenségének felértékelődésére.

Az előadás második része nemzetközi és hazai vonatkozású esettanulmányok példáin keresztül illusztrálja a felvetett kérdéskört, melynek keretében kitérek a 2015-ös menekültválság nyilvánosságbeli reprezentációjának mintázataira, az orosz-ukrán háború

blokkosodási tendenciáira és a civil társadalom és politika közötti viszonyok sajátos szerveződési formáira.

Galambos Viktor (SZTE Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola)

A hibrid fenyegetések elleni uniós intézményi struktúrák – a fúziós központok szerepe és kihívásai

Az újonnan megválasztott amerikai elnök által képviselt politika fényében eljött az ideje, hogy Európa a saját lábára álljon, s önálló védelmi képességet fejlesszen. Mindezt akkor, amikor a regionális és globális biztonsági kihívások példátlan nyomás alá helyezik az EU-t, ezért különösen nagy felelősség hárul az uniós intézményekre a közös kül- és biztonságpolitikai döntések előkészítésében. Az uniós intézmények hatékony működése a valós idejű helyzet- és kockázatértékelési képességen, a reakciókészségen, valamint az átfogó stratégiai szemléleten alapszik, amihez megfelelő mennyiségű és minőségű (hírszerzési) információ szükséges. A hírszerzési információk uniós szinten történő megosztásáért a tagállamok nemzetbiztonsági szolgálatai felelnek. Ezen információk becsatornázása az uniós döntéshozatali rendszerbe ún. fúziós központok közreműködésével valósul meg. A dinamikusan változó biztonsági környezetre tekintettel felmerült a jelenlegi intézményrendszer fejlesztésének igénye, akár egy uniós szintű hírszerző ügynökség létrehozása is. Nem túlzás kijelenteni, hogy a jelenleg zajló folyamatok történelmi jelentőséggel bírnak, s az EU változó biztonságpolitikai megközelítésében egy új biztonsági architektúra létrehozásának lehetünk szemtanúi.

Vita: 11:30 - 11:45

11:45 – 13:00: 2. Szekció

Szekcióvezető: Mezei József

Taller János (NKE Rendészettudományi Kar Terrorelhárítási Tanszék)

A magyar terrorelhárítás szervezeti fejlődésének története

Benkei András belügyminiszter 09/1971-es számú parancsával elrendelte a BM Karhatalom átszervezését készenléti rendőri alakulattá Budapesti Forradalmi Készenléti Rendőri Ezred (FKRE) elnevezéssel. Ezzel egy időben jelent meg a Honvédelmi Bizottság 2/221/1971. sz. határozata, amely elrendelte a BM Karhatalom megszüntetését és elrendelte a BM II. Főcsoportfőnöknek alárendelt KRE létrehozását.

Az 1972-es müncheni és az 1973. január 8-i balassagyarmati túszerzés felgyorsította a szervezeti átalakítást. Az FKRE-n belül létrejöttek az úgynevezett akciószakaszok, melyeknek feladata a terrorcselekmények felszámolása lett. Az alegységeket 1974-75-re hozták létre katonai formában. 1976-ban minden század első szakaszát kijelölték terrorelhárító feladatok végrehajtására. Az ezred elnevezése 1977-ben Belügyminisztérium Forradalmi Rendőri Ezredre változott.

1979-ben megalakították az Akció Alosztályt. A terrorcselekményekre kijelölt első szakaszból 1981–82-ben létrehozták a terrorelhárító századot. 1987 október elsején megalakult a rendőrség terrorelhárító szolgálata Komondor Terrorelhárító Szolgálat néven. A belügyminiszter 1989. október 27-én a BM Forradalmi Rendőri Ezred elnevezést felfüggesztette és az ezred elnevezését BM Rendőri Ezredre változtatta.

Gál István László (NKE Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Katonai Nemzetbiztonsági Tanszék)

A terrorizmus finanszírozásának technikái a XXI. században

A terrorizmus finanszírozása korunk egyik legsúlyosabb globális biztonsági kihívása, mely a nemzetközi jog, a büntetőjog, valamint a pénzügyi ellenőrzési mechanizmusok határterületein helyezkedik el. Az előadás a terrorizmus fogalmának áttekintését követően részletesen elemzi a finanszírozás technikáit, kiemelve a bűncselekményekből, legális gazdasági tevékenységekből és adományokból származó forrásokat. Külön figyelmet fordít a terrorakciók költség szerkezetére, példákkal illusztrálva, hogy már néhány ezer dollár is elegendő lehet komoly pusztítással járó támadások végrehajtására. Bemutatja a magyar és nemzetközi büntetőjogi szabályozást, valamint rámutat annak korlátaira, különösen az öngyilkos merényletek vonatkozásában. Az előadás végkövetkeztetése, hogy a terrorizmus finanszírozása elleni küzdelem pusztán jogi eszközökkel nem lehet hatékony, a komplex válaszhoz multidiszciplináris megközelítés szükséges.

Révész Béla (SZTE ÁJTK Politológiai Tanszék)

A biztonság hétköznapi percepciójának néhány kérdése

A biztonság és a biztonságtudat kapcsolódásának vizsgálati alapjait az objektív, tárgyi világ és annak tudati szubjektív tükröződésének ismeretelméleti alapkérdései képezik. Az eltérő gnoszeológiai irányzatok különböző módon közelítik meg az objektum és szubjektum, így a biztonság és a biztonságtudat viszonyát, magába foglalva a megismerés természetéről, illetve a valóság és tudat kapcsolatáról alkotott sokféle elképzelést. Gyakorlati szempontból viszont mindenekelőtt a biztonságtudat politikai vonatkozásai vizsgálandók. A biztonságpolitika szakpolitikaként elsősorban a fenyegetések, kockázatok elhárítására irányuló állami törekvésekben, a döntések, intézkedések, eszközök, módszerek összességében, azaz alapvetően intézményi vonatkozásaiban jelenik meg. Mindezek célja, egyben érvényesülésük előfeltétele azonban az, hogy az egyéni és kollektív észlelés miképpen reflektál a biztonságpolitika intézményi oldalára. A politikai pszichológia számára tehát a biztonságpolitika általános percepciója, ezen belül pedig az a kérdés kulcsfontosságú, hogy milyen tényezők erősíthetik vagy módosíthatják, befolyásolhatják, illetve torzíthatják el a valóság adekvát észrevételét, tehetik részben vagy egészében diszfunkcionálissá az objektív biztonságpolitikai rendszer érvényesülését. A szakirodalom ezek feltárása körébe alapvetően a kognitív torzításokat, a szociális, kulturális, a környezeti és helyzeti szempontokat, valamint az individuális összetevőket tekinti meghatározónak.

Ezen tényezők felismerése és tudatosítása nagy fontosságú a biztonságpolitika hatékonyságának pontosabb tervezhetőségében, az objektív döntéshozatalban. Az előkészítés során az önreflexió, a nyitottság és a kritikus gondolkodás fokozhatja a

lehetséges torzítások előreláthatóságát és hozzájárulhat a várható következmények pontosabb prognózisához.

Tóth Judit (SZTE ÁJTK Közjogi Intézet)

A biztonság alkotmányos védelmének XXI. századi kérdése

Az Alaptörvényben a biztonság 21-szer szerepel, olyan összetételben, mint például személyi, szociális biztonság, az országgyűlés biztonsága, időskori létbiztonság, nemzetbiztonság, közbiztonság, élet-és vagyonbiztonság, és a minden jelző nélküli biztonság. Ugyanakkor a vízbiztonság, a gyermekek biztonsága, a jogbiztonság vagy költségvetési biztonság nem olvasható benne, bár polikrízis korszakában élünk. Az I. cikk szerint alkotmányos értékek vagy mások alapjogainak védelmében korlátozhatók az alapjogok, az arányosság-szükségesség tesztje szerint. Vajon ezen értékek és az alapjog lényeges tartalma milyen új/régi módszerekkel garantálható? A materiális és eljárási, valamint a nemzetközi hírcserére épülő alkotmányossági biztosítékok együttesen kellene, békeidőben és rendkívüli jogrendben egyaránt, miközben a szuverenitásvédelmi nemzeti egyoldalúság, a terrorizmus elleni büntetőjogi logika, az állami titkolódzás és a kiterjedt lakossági megfigyelés, a háború fogalmaira való túlzott támaszkodás biztonsági veszélyt jelent, túl a bírósági kontroll funkciók és a politikai részvétel egyidejű korlátozásán. A nemzetbiztonsági stratégiában (2020) szereplő vágyak hogyan érvényesíthetők definiált jogi és intézményi garanciák nélkül, a hibás egyensúlyelméletre alapozva?

Vita: 12:45 - 13:00

13:00 – 13:30: EBÉDSZÜNET

13:30 - 14:45: 3. Szekció

Szekcióvezető: Juhász Krisztina

Gulyás László (SZTE ÁJTK Nemzetközi és Regionális Tanulmányok Intézete)

Kína biztonságpolitikai megfontolásai és növekvő szerepvállalása a MENA-térségben

Az elmúlt nagyjából két évtizedben jelentősen növekedett a kínai szerepvállalás a MENA-térségben, ennek oka elsősorban Kína növekvő energiaigényében keresendő, emiatt az ország energiabiztonsága elsődleges fontosságú a pekingi vezetésnek. Kevésbé fontos, ám még mindig jelentős tényező a kínai termékek régióba juttatásának kérdése. Ezen aspektusok az Övezet és Út kezdeményezés meghirdetése után csak tovább erősödtek. Kína tehát elsősorban gazdasági szereplőként volt jelen a Közel-Keleten és Észak-Afrikában hosszú ideig, azonban az Arab Tavasz következményeként ez fokozatosan elkezdett megváltozni. A régió még mindig jelentős biztonsági kihívásokkal küzd és – részben – a csökkenő amerikai szerepvállalás következményeként Kína immár katonailag is egyre erőteljesebben van jelen a térségben.

Pintér Tibor (SZTE Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola, Óbudai Egyetem Afrika Kutatóintézet)

Kelet-afrikai dzsihadista mozgalmak hullámainak térnyerése az elmúlt években

Habár a dzsihadista szervezetek Kelet-Afrikában jelenleg nem jelentenek akkora makroregionális fenyegetést, mint Nyugat-Afrikában, a térségben tapasztalható tendenciák évről évre egyre aggasztóbbak. A biztonsági helyzetet tovább súlyosbítja, hogy mind az al-Káida, mind az Iszlám Állam rendelkezik fiókszervezetekkel a régióban. Az al-Káida esetében a szomáliai al-Shabaab emelendő ki, amely Kelet-Afrika legerősebb dzsihadista szervezete, míg az Iszlám Államhoz köthető az ADF (Allied Democratic Forces) a kongói – ugandai határvidéken, valamint az ASWJ (al-Sunna wa Jama'a) Mozambik északi részén folytat aktív tevékenységet.

E szervezetek működése, fejlődése és politikai beágyazottsága jelentős eltéréseket mutat, és elsődlegesen a mikrorégiós társadalmi, politikai és gazdasági feszültségek kivetüléseként értelmezhetők. Az előadás azt vizsgálja, hogy e csoportok miként képesek alkalmazkodni a folyamatos külső nyomás ellenére, illetve milyen tényezők teszik lehetővé számukra a túlélést vagy adott esetben a megerősödést. A kérdéskör átfogó elemzéséhez elengedhetetlen az elmúlt évek makro- és mikrorégiós folyamatait feltáró események bemutatása, amelyhez szakirodalmi források, helyszíni

Löffler Tibor (SZTE ÁJTK Politológiai Tanszék)

A migráció és az antiszemitizmus mint biztonságpolitikai probléma Svédországban

A svéd állam a migrációval kapcsolatban nemcsak olyan ismert jelenségeket tekint belbiztonsági kockázatnak vagy fenyegetésnek, mint a terrorizmus vagy a szervezett bűnözés, hanem a jóléti állam biztonságát (pl. fenyegető mértékű jóléti visszaélések miatt) és a társadalom szocietális biztonságát is. Utóbbinak része a svéd zsidók biztonsága is.

A svéd kormányok a svéd zsidók helyzetét, biztonságát 1945 előtti európai zsidóüldözésekre és a holokausztra tekintettel függetlenül attól kezelik a svéd állam biztonsági és biztonságpolitikai kérdéseként, hogy a svéd zsidókra adott helyzetben és időszakban konkrétan kik jelentenek fenyegetést.

A tényleges konfliktusok miatt a muszlim vallásúak tömeges bevándorlását már jóval a 2015-ös migrációs válságot megelőzően biztonsági fenyegetésként definiálták a zsidókat illetően.

A muszlim bevándorlók által elkövetett antiszemita atrocitások oly mértékben súlyosak, különösen Malmöben, hogy az Egyesült Államok külön megbízottat küldött Svédországba a helyzet rendezésére.

A zsidók drámaian romló szubjektív biztonságérzetét (fenyegetettség érzetét) a nem muszlim környezet antiszemita megnyilvánulásai is táplálják.

Szabó Palócz Orsolya (SZTE ÁJTK Politológiai Tanszék)

Politikai ellenségek: félelem és biztonság törékeny egyensúlyában

Az előadás a politikai ellenségek kialakulásának és működésének elméleti kereteit vázolja, különös tekintettel a félelem retorikájának és a biztonság koncepciójának kölcsönhatására. Mint azt a figyelemalapú politika kutatói több ízben kimutatták, az információs túlterhelés korában a közönség érzelmi bevonódása jelenti a szűkös erőforrásként megjelenő állampolgári figyelem hatékony és tartós megragadásának zálogát, amelynek következtében a politika aktorai gyakran olyan kommunikációs stratégiákat választanak, amelyek a félelemérzet fenntartására irányulnak, megrendítve ezáltal a befogadóközönség biztonságérzetét. Az állampolgári félelmekre építő ellenségkép-alapú politikai narratívák közös jellemvonása, hogy azon túlmenően, hogy leegyszerűsítik a politika komplex valóságát és erősítik az identitásalapú politikai polarizációt, a biztonságra való hivatkozással egyúttal legitimációs eljárásai is olyan jogalkotói intézkedéseknek, amelyek kijelölik a politikai közösség határait, átrajzolva ezáltal a hatalmi-politikai viszonyokat. Előadásom ezeknek a figyelem- és félelemvezérelt mechanizmusoknak a politikai következményeit és kölcsönhatásait járja körül.

Vita: 14:30 - 14:45

14:45 – 16:15: 4. Szekció

Szekcióvezető: Soós Edit

Solti István (NKE Rendészettudományi Kar Polgári Nemzetbiztonsági Tanszék)

Az OSINT büntetőjogi határai

Az állam számára fontos az információ és annak védelme. Létfontosságú, hogy megszerezze azon információkat, amik az állam biztonsága szempontjából nélkülözhetetlenek, illetve amik az állami adatvagyon megőrzését szolgálhatják.

E két tényező információszerzési módszerek felhasználását feltételezi, ahol a módszerek különböző információgyűjtési eszközök alkalmazásában jelenhetnek meg. Jellemzően az állami biztonsági szervek az információgyűjtés módjait két csoportba sorolják, megkülönböztetnek technikai eszközökkel és humán erővel folytatott információgyűjtést, ha az információgyűjtést az adatok forrása felől rendszerezzük, akkor még nyílt forrású adatszerzésről, OSINT-ről is beszélhetünk.

Az előadás az OSINT alá sorolt információgyűjtő eljárásokat és adatforrások típusait vizsgálja. Kiindulópontom szerint az OSINT tevékenységet végzők a legalitás határait nem léphetik át, vagyis nem vehetnek igénybe illegális információgyűjtő eljárásokat és nem használhatnak illegális adatforrásokat.

Ezért az OSINT szürke zónáihoz tartozó információszerző eljárásokat és a nemzetközi irodalomban ezzel kapcsolatban azonosított dilemmákat kiemelve a hazai büntetőjog néhány tényállása alapján vizsgálom meg olyan tényezőket, amik az OSINT-hoz sorolt információgyűjtés büntetőjogi minősítését alapozhatja meg.

Váradi Szilvia (SZTE ÁJTK Nemzetközi Jogi és Európa-jogi Tanszék)

Adatvédelem a mesterséges intelligencia korában - Az MI alapú társadalmi pontozás az adatvédelem szemüvegén keresztül

A társadalmi pontozás az Európai Unió mesterséges intelligenciáról szóló rendelet által tiltott mesterséges intelligencia gyakorlatok egyike az 5. cikk (1) c) bekezdése alapján. Ezt a tilalmat Kína inspirálta, amely 2014-ben bejelentette, hogy egy nagyszabású kormányzati projektet kíván létrehozni, amelynek célja, hogy minden kínai állampolgárt jó magaviselete alapján minősítsen, digitális technológiák és mesterséges intelligencia segítségével.

Európában a természetes személyeket is pontozzák az állami és magánszervek különböző kontextusokban, például a hitelképesség felmérése, a munkavállalók termelékenységének nyomon követése, a csalások felderítése vagy a terrorista kockázatok stb. során.

Tekintettel arra, hogy a pontszámok előállítása egyre inkább mesterséges intelligencia alapú módszerekkel történik, felmerül a kérdés, hogy miként érinti ezeket a 2025 február óta hatályos rendelkezés. Az új MI rendelet kockázatalapú megközelítése mára már jól ismert: a túlságosan jelentős kockázatot jelentő mesterséges intelligenciarendszereket betiltják, a magas kockázatot jelentő rendszerekre részletes jogi követelmények vonatkoznak, míg az alacsony kockázatot jelentő rendszerekre minimális vagy semmilyen követelmény nem vonatkozik. Ugyanakkor a pontozási technikákat a rendelet nem szabályozza teljes egészében, az 5. cikkében felsorolt kevés tiltott AI-használat egyike kifejezetten a „társadalmi pontozásra” vonatkozik.

Az előadás ezért a társadalmi pontozásra és annak uniós MI rendelet szerinti megfeleltetésére koncentrál, Kínából is hozva példákat, mindezt az adatvédelem szemüvegén keresztül.

Hadady-Lukács Adrienn (SZTE ÁJTK Munkaügyi Kapcsolatok és Társadalombiztosítási Képzések Intézete)

Az adatbiztonság elvének érvényesülése és kihívásai a munkajogban

A személyes adatok védelmének kérdése kiemelt fontosságú a 21. században. A technológiai fejlődésnek és a társadalomban bekövetkezett változásoknak köszönhetően napjainkra a személyes adatok kezelése és gyűjtése jelentős mértékben megnőtt. Ez alól a munka világa sem képez kivételt, legyen szó akár a munkavállaló személyes adatainak kezeléséről, akár a munkavállaló által végzett adatkezelésről.

Míg a személyes adatok védelméhez való jog az egyén védelmét hivatott biztosítani, az adatbiztonság elve garantálja magának a személyes adatnak a védelmét. Az adatbiztonság elve – vagy az Európai Unió általános adatvédelmi rendeletének szóhasználatával: integritás és bizalmas jelleg elve – azt követeli meg, hogy megfelelő technikai vagy szervezési intézkedések alkalmazásával biztosítva legyen a személyes adatok megfelelő biztonsága, ideértve az adatok jogosulatlan vagy jogellenes kezelésével, véletlen elvesztésével, megsemmisítésével vagy károsodásával szembeni védelmet is.

Az előadás célja az adatbiztonság elvének bemutatása a munka világával összefüggésben. Ennek érdekében ismerteti az integritás és bizalmas jelleg elvének a foglalkoztatás kontextusában felmerülő jellegzetességeit, valamint kitér az elv érvényesülésével összefüggésben felmerülő egyes kihívásokra.

Gizem Gültekin-Várkonyi (SZTE ÁJTK Nemzetközi és Regionális Tanulmányok Intézete)

Adatvédelem és közbiztonság

A mesterséges intelligenciáról szóló jogszabály (AI Act), a mesterséges intelligenciára vonatkozó harmonizált szabályok megállapításáról szóló (EU) 2024/1689 rendelet a mesterséges intelligenciára vonatkozó első átfogó jogi keret világszerte. A szabályozás célja a megbízható mesterséges intelligencia előmozdítása Európában. Az előadás az AI Act, a közbiztonság és az arcfelismerő technológiák metszéspontját vizsgálja. A mesterséges intelligencia szabályozásának egyik legvitatottabb pontja a biometrikus azonosítás, különösen a valós idejű arcfelismerés közterületeken történő alkalmazása. A szabályozás célja egyszerre a biztonság garantálása és az alapvető jogok, különösen a magánélet védelme. Az előadás bemutatja, hogy az AI Act hogyan próbál egyensúlyt teremteni e két cél között, és milyen gyakorlati, etikai és jogi kihívásokat vet fel a közbiztonság érdekében történő technológia használat. Egy konkrét esettanulmány segítségével elemzem a nyilvános terekben alkalmazott arcfelismerő rendszerek kockázatait és korlátait.

Drusza Tamás (NKE Rendészettudományi Kar Polgári Nemzetbiztonsági Tanszék)

A HUMINT a jelenben és a jövőben

A titkosszolgálatok eszköztárának egyik fontos eleme az emberi forrásból vagy emberi forrás révén gyűjtött információ. Ahogy az elnevezése is mutatja, ezen információk forrásai és az összegyűjtés módja is jelentősen összekapcsolódnak az ember, mint biológiai és társadalmi lény működésével.

Ebből fakadóan azon körülmények, amelyek az emberek életére lényeges és komoly befolyást gyakorolnak, egyben komoly hatással bírnak a HUMINT természetére is. Így, ha a HUMINT lehetséges változásaira fel szeretnénk készülni, akkor érdemes vizsgálni a társadalom lehetséges változásait.

Ezen okból került beépítésre a Nemzeti Közszoigálat Egyetem polgári nemzetbiztonsági alapképzésbe egy olyan tárgy, amelynek a neve: a HUMINT a jelenben és a jövőben. A kurzus célja annak vizsgálata, hogy milyen szempontok szerint érdemes elemezni a HUMINT-ot, illetve ezen szempontoknak mi a jelenlegi és mi lesz a jövőbeni állapota. Az előadás a tárgyat, és oktatásának első tapasztalatait mutatja be.

Vita: 16:00 - 16:15

16:15 – 17:45: 5. Szekció

Szekcióvezető: Löffler Tibor

Vig Zoltán (BME GTK Üzleti Jog Tanszék)

Az Európai Unió beruházáspolitikájának biztonsági kérdései

A közvetlen külföldi befektetések fontos szerepet játszanak az Európai Unió gazdasági környezetében, elősegítve a növekedést, az innovációt és a versenyképességet. Ugyanakkor elengedhetetlen egy összetett mechanizmus kialakítása, amely minden érintett fél védelmét szolgálja. Az EU hagyományosan nyitott piaci politikája jelentős közvetlen külföldi befektetéseket vonzott az elmúlt évtizedekben, melyek nagyban hozzájárultak számos gazdasági ágazat erősödéséhez. Azonban a változó globális környezet – amelyet fokozódó geopolitikai feszültségek és a technológiai fejlődés gyorsulása jellemez – szükségessé teszi az ilyen befektetések átvilágításának újragondolását az EU stratégiai érdekeinek védelme érdekében. Számos ok indokolja a jelenlegi átvilágítási rendelet (a (EU) 2019/452 rendelet) felülvizsgálatát: új kihívások jelentek meg, mint a világjárványok, az ukrajnai háború, az energiaválság, valamint a globális protekcionizmus erősödése.

Forman Balázs (NJE GTK Nemzetközi Gazdálkodás Tanszék)

Várakozások és a kockázatkezelés tudománya a növekvő bizonytalanság korában

A globalizáció pozitív elvárásokra épül. A globalizáció feltételezi, hogy minden, a működésének alapjául szolgáló alrendszer stabil és kiszámítható marad.

a, Az elvárások az ökológiai keretrendszer és az éghajlati elemek stabilitására vonatkoznak.

b, Az elvárások a társadalmi stabilitásra, a korösszetételre, a népesség stabilitására, valamint a jövedelmi kiegyenlítődés vagy különbségek mértékére vonatkoznak.

c, Az elvárások a gazdasági rendszerek működésének kiszámíthatóságára vonatkoznak.

A kiszámíthatóság, a stabilitás a jelenleg ismert, a múltbéli adatokra épülő kockázatokat jelent. Mit jelent az, ha az egyes részterületek kockázati szintje ugrásszerűen megnő?

A kutatási kérdés az, hogy meddig tartható fenn a globális, kontinentális, nemzeti és lokális rendszerek stabilitása a jelenlegi rendszerekben? Mikor válik instabillá a rendszer? Mikor válnak bizonyos folyamatok visszafordíthatatlanná a jelenleg ismert körülmények között?

Fenntartható-e az a társadalom, ahol a 70 és 79 év közötti emberek száma magasabb, mint a 0 és 9 év közötti korosztály száma? Fenntartható-e az az ökológiai keretrendszer, ahol a hőmérsékleti maximum növekszik és idővel szétterjed, míg a csapadékmaximum és időbeli eloszlása teljesen kiszámíthatatlanná válik?

A jelenlegi egyensúlyhiányok mellett fenntartható-e a globális gazdaság egészének és szereplőinek működése?

Kovács Bálint (SZTE ÁJTK Nemzetközi Magánjogi Tanszék; Mádl Ferenc Összehasonlító Jogi Intézet)

Gazdasági biztonság: a nemzetbiztonság védelmétől a gazdasági protekcionizmusig

A nemzetközi kapcsolatok jelenlegi állása szerint a geopolitika és a gazdaság összemosódnak, tehát bekövetkezett a geoökonómiai fordulat. A tendenciát új szabályozási intézkedések egész sora tükrözi. Ezek között is a közvetlen külföldi befektetések ellenőrzésére vonatkozó szabályok kiemelt szerepet nyernek.

Az Európai Unióban nívumnak számító, a biztonság- és gazdaságpolitikát ötvöző jogi intézmény kialakításában és összehangolásában az Európai Bizottság vezető szerepet vállalt. Transzatlanti együttműködés eredményeként született meg a 2019. évi szabályozási keret, ami a tőke szabad áramlását igyekszik felügyelet alatt tartani. Az új eszköztár a nemzetközi gazdasági kapcsolatokban bekövetkezett politikai szemléletváltás kontextusában nem csak a jogállamiság, hanem az eddigi gazdasági irányzataink szempontjából is számos kihívást jelenít meg. A közvetlen külföldi befektetések kapcsán az államok kezében egy újabb széleskörű mérlegelési mozgásteret biztosító eszköz jelent meg, ami lényeges gazdasági hatásokat válthat ki.

Kószó Richárd (SZTE ÁJTK Politikológiai Tanszék)

Az uniós költségvetés védelme

Az Európai Unió céljainak megvalósítását szakpolitikák segítik elő. A szakpolitikák működtetéséhez azonban közös költségvetésre van szükség. Az EU szakpolitikáit finanszírozó többéves pénzügyi keret (MFF) a 2021-2027-es programozási időszakban 1.0743 milliárd euróból gazdálkodik. A keretösszeget jelen költségvetési időszakban kiegészíti a Next Generation EU Eszköze, amely a koronavírus-járványt követő helyreállításban nyújt támogatást a tagállamoknak. Ez az összeg azért jelentős, mert a korábbi költségvetési időszakokban ekkora költségvetésre még nem volt precedens.

2021. óta egy új jogi keretnek köszönhetően az uniós költségvetés fokozott védelmet élvez azokban az esetekben, amikor a jogállamiság elveinek megsértése veszélyezteti az EU pénzügyi érdekeit. Az új jogi keret az uniós költségvetés védelmét szolgáló általános feltételrendszerről szóló rendelet. A feltételrendszer lehetővé teszi, hogy az EU az uniós költségvetés védelmében intézkedéseket hozzon a tagállamok tekintetében, például felfüggeszsen kifizetéseket vagy pénzügyi korrekciókat hajtson végre.

Az előadás célja annak bemutatása, hogy miként valósul meg a közös költségvetés védelme a 2021-2027-es költségvetési ciklusban.

Soós Edit (SZTE ÁJTK Politikológiai Tanszék)

A közigazgatás digitalis fejlesztésének kihívásai

Az európai integráció fejlődése során egyre nagyobb figyelem irányul arra, hogy a közigazgatás miként értelmezhető az európai egységesítés folyamatában, különösen szervezeti és intézményi szinteken, valamint a közszolgáltatások biztosításában. Magyarország számára stratégiai fontosságú cél a közigazgatás modernizálása, valamint a korszerű információs és kommunikációs technológiák (IKT) használatának növelése a

kormányzati intézmények közötti, illetve az állampolgárokkal folytatott kapcsolattartásban. A kormány stratégiai célkitűzései összhangban állnak az Európai Unió jogalkotásával.

Hogyan változtatja meg a közszolgáltatások digitalizációja az állampolgárok és a köztisztviselők közötti kapcsolatot? A központi kormányzat 2011-ben indította el a Kormányablakok hálózatának kiépítését, amelyek ügyfélszolgálati központként működnek. Ezek az egyablakos ügyintézészt biztosító irodák személyre szabott ügyfélszolgálatot nyújtanak minden állampolgár és vállalkozás számára, ami kulcsfontosságú lépés a felhasználóbarát digitális közszolgáltatások megerősítése terén Magyarországon.

A magyar példa jó gyakorlatként szolgálhat azon országok számára, amelyek a digitális közszolgáltatások hatékonyságának növelésére törekednek, és az e-közigazgatás egyik kiemelt prioritását, a felhasználóközpontúságot kívánják megvalósítani.

Vita: 17:30 - 17:45